

Obmana javnosti i zaobilaženje Prostornog plana Istarske županije

Svi protiv nove termoelektrane Plomin 3 na ugljen

Pokušaj da se izgradnja nove, 4 puta veće termoelektrane na ugljen nazove rekonstrukcijom TE Plomin 1 obmana je i pokušaj zaobilaženja prostorno-planske dokumentacije Istarske

županije za koju je Ministarstvo zaštite okoliša u postupku odravljivanja utvrdilo da je u skladu s Programom prostornog uređenja Republike Hrvatske. Postupak procjene utjecaja na

okoliš nije smio biti ni pokrenut, budući da važeća prostorno-planska dokumentacija ne omogućava izgradnju termoelektrane na ugljen snage 500 MW.

Nije bilo nikakve sumnje u mišljenje lokalne javnosti o izgradnji nove termoelektrane na ugljen snage 500 MW u Plominu tijekom javnih rasprava održanih u Plominu 27. i Labinu 28. listopada 2011. godine. Brojni građani gotovo su se jednoglasno usprotivili novoj velikoj prijetnji u svom okruženju. Bezuspješni su bili pokušaji predstavnika tvrtke Ekononerg, izrađivača studije utjecaja na okoliš, da uvjere prisutne da se ne radi o novoj termoelektrani koja je štetna po zdravlje, nego o zamjeni postojeće. Njihovo neuvjerljivosti doprinijela je i činjenica da je upravo ta tvrtka izradila i studiju utjecaja na okoliš tvornice Rockwool, a opće nepovjerenje upotpunjeno je i neispunjениm HEP-ovim obećanjem danim prilikom gradnje TE Plomin 2, a koje govori o "priateljskom okruženju", odnosno nizu obećanih i nestvarenih projekata kojima se trebao povećati standard života lokalne zajednice.

Prostorni plan Istarske županije ne dopušta povećanje kapaciteta termoelektrana Plomin ni korištenje ugljena kao energenta

Prema Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, prostorno planiranje, zaštita i unaprjeđenje prirodnog okoliša u ingenciji su županija te je, sukladno tome, svako nametanje rješenja Istarskoj županiji protivno Prostornom planu - protuzakonito. HEP je 2007. godine zatražio izmjene Prostornog plana Istarske županije kojima bi se omogućila izgradnja TE na ugljen snage od 500 MW, priznavši na taj način da takva mogućnost u Prostornom planu Istarske županije, donesenom 2002. godine, ne postoji. Istarska županija nije udovoljila tom zahtjevu HEP-a, izmjenivši 2008. godine Prostorni plan i predviđevši da će Plomin 3 raditi na plin te da će ukupna maksimalna snaga plominske termoelektrane iznositi 335 MW. U tijeku je Izrada izmjena i dopuna PPIŽ-a te strateške procjene utjecaja na okoliš. U odluci o Izradi izmjena i do-

puna PPIŽ-a, kao ni u Odluci o provođenju postupka strateške procjene utjecaja na okoliš sustavnih Izmjena i dopuna PPIŽ-a, kao ni u Odluci o sadržaju strateške studije za sustavne Izmjene i dopune PP-IŽ-a ne spominje se područje energetike u smislu povećanja kapaciteta termoelektrana i zamjena energenta plina ugljenom, već isključivo "analiza energetskih mogućnosti (obnovljivi izvori energije) i zbrinjavanje energetski vrijednog otpada u Istarskoj županiji". Sukladno tome, pokušaj da se izgradnja nove, četiri puta veće termoelektrane na ugljen nazove rekonstrukcijom, obmana je javnosti i pokušaj da se zaobiđe prostorno-planska dokumentacija Istarske županije koju je potvrdilo Ministarstvo zaštite okoliša, utvrdivši da je u skladu s Programom prostornog uređenja RH. Postupak procjene utjecaja na okoliš nije trebao biti ni pokrenut, budući da važeća prostorno-planska dokumentacija ne omogućava takav zahvat.

Utjecaj na zdravlje u Studiji utjecaja na okoliš minoriziran

Jeftiniji emergent donosi veći profit. No, višu cijenu po zdravlje plaćaju i stanovnici koji žive pod utjecajem termoelektrane, što se zasigurno ne odnosi samo na stanovnike Istočne Istre. Područje utjecaja termoelektrane daleko je šire. Ljudi će cijenu plaćati razboljevanjem, dok će društvena zajednica podmirivati iznose za njihovo liječenje. Utjecaj na zdravlje u istoimenom se poglavlju Studije utjecaja na okoliš nastoji umanjiti i zanemariti. Navodi se nedostatak praćenja stanja zdravlja i studija provedenih lokalno, što je bitni nedostatak, jer takvi podaci postoje. Primjerice, dr. Lucijan Mohorović s riječkog Medicinskog fakulteta radio je istraživanje o utjecaju sagorijevanja ugljena, odnosno fosilnih goriva na populaciju trudnica. Upravo je to znanstveno djelo koje ukazuje na štetno djelovanje ugljena tijekom trudnoće, ali ne samo na majke, već i na razvoj fetusa, dojenčadi i djece, dobio Prvu nagradu na XXIV. Internationalnom kongresu "Fetus kao pacijent" 2008. godine u Frankfurtu. Osim u navedenom, i u mnogim drugim objavljenim radovima ukazano je na značajnu statističku vezanost produkata sagorijevanja ugljena na tijek i ishod trudnoće (pobačaji, mrtvorodenost i iznadanu neobjašnjivu smrt majki i "smrt djeteta" u kolijevci, vidi:

www.mdpi.com/1660-4601/7/12/4203/pdf)

Nedostaje usporedba utjecaja plina i ugljena na okoliš

U prijedlogu najprikladnije varijante zahvata u pogledu utjecaja na okoliš ponuđena su različita tehnološka rješenja samo jedne varijante - one na ugljen. Na taj je način izigrana odredba Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš koja nalaže da su varijantna rješenja i njihov utjecaj na okoliš obavezni dijelovi Studije utjecaj na okoliš. Studija utjecaja na okoliš ne donosi usporedbu utjecaja na okoliš plina i ugljena kao emergenta termoelektrane. Sukladno tome, ne znamo zašto je, kao najbolja alternativa, izabran upravo ugljen. Jedini argument donosi Energetska strategija RH - za koju nije napravljena procjena utjecaja na okoliš. Prema navodima iz poglavlja 4.13, na jednoj i pol stranici opisuje se načelno razlika između plina i ugljena, odnosno zagovara se ugljen kao emergent u odnosu na plin, dok se kao glavni argumenti navode "društveno prihvatljiv rizik" po zdravlje i okoliš te "ako ju ne izgradimo mi, izgradit će ju netko drugi".

Prema Uredbi o procjeni utjecaja zahvata za okoliš, studije utjecaja na okoliš moraju sadržavati opis stanja u okolišu za varijantu "ne činiti ništa". Varijanta "ne činiti ništa" značila bi opis stanja u okolišu, uko-

liko se ne izgradi Plomin 3. U tom bi se slučaju stanje okoliša znatno poboljšalo, jer bi se Plomin 1, termoelektrana sa značajnim negativnim utjecajem na okoliš, zbog do trajalosti zatvorila do 2015. godine te bi ostala samo TE 2 s mnogo manjim negativnim utjecajem na okoliš. Međutim, i ovdje se izrađivač "poigrao", pa je kao varijantu "ne činiti ništa" uzeo trenutni kumulativni utjecaj na okoliš postojećih TE Plomin 1 i 2, ne spominjući nužnost zatvaranja Plomina 1, što znači, naravno iz njihove perspektive, da je izgradnja TE Plomin 3 povoljnije rješenje.

Hoće li Istarska županija iskoristiti mogućnost izjašnjavanja građana na referendumu?

Budući da službeno protivljenje Istarske županije izgradnji nove TE na ugljen i velike snage ne nailazi na razumijevanje državnog vrha, hoće li istarski političari imati hrabrosti i volje provesti referendum o tom pitanju za koji je već ostvaren osnovni preduvjet - prikupljeno je više od trećine potpisa vijećnika Županijske skupštine - ili će se povući uz neki prikladan izgovor, priklonivši se igri moćnih političkih i gospodarskih igrača, dok će građane ostaviti na milost i nemilost novom velikom zagađivaču?

Dušica Radojčić

Bespravna eksploatacija šljunka i pijeska iz hrvatskih rijeka

Izmjenama Zakona o vodama Vlada potiče uništavanje ekosustava rijeka i otvara prostor korupciji

Vodopravni inspektorji dobivaju široke ovlasti da u hitnom postupku naređuju radove na vo-

dotocima, pri čemu u cijelosti zaobilaze propisanu proceduru o ocjeni zahvata na okoliš i

prirodu te izbjegavaju poštivanje europskih direktiva o voda-ma, staništima i pticama, dok

je javnost u potpunosti isključena od bilo kakvog utjecaja na takve odluke.

Vlada Republike Hrvatske je 25. listopada 2011. na svojoj 158. sjednici usvojila Nacrt prijedloga izmjena Zakona o vodama, koji je predstavljen na saborskoj sjednici 28. listopada 2011. godine. Trodnevna procedura donošenja zakona kršenje je Zakona o zaštiti okoliša koji u članku 141. stavku 1. propisuje, citiramo: "(1) Tijela javne vlasti dužna su osigurati pravovremeno i učinkovito sudjelovanje javnosti u postupku izrade zakona i provedbenih propisa te ostalih opće-primjenjivih pravno obvezujućih pravila iz svoje nadležnosti, koji bi mogli imati značajan utjecaj na okoliš, uključujući i postupke izrade njihovih izmjena i dopuna.", kraj citata. Ova dužnost dalje je konkretnizirana odredbom članka 140. stavka 3. istog Zakona, citiramo: "(3) Minimalni rok koji se može odrediti za sudjelovanje javnosti u smislu članka 141. stavka 1. ovoga Zakona i u smislu članka 142. stavka 1. ovoga Zakona je 30 dana.", kraj citata.

Navedenim izmjenama dozvoljena je eksploatacija šljunka i pjeska iz hrvatskih rijeka, čemu se Vlada prije samo četiri i pol mjeseca oštro usprotivila kada je oporbeni zastupnik u Saboru prijedložio ukidanje zabrane šljunčarenja.

Zabrana eksploracije pjeska i šljunka iz vodotoka utemeljena je na znanstvenim činjenicama prema kojima su obnovljive količine ovih materijala u hrvatskim rijekama zanemarive zbog postojećih pregrađivanja rijeka (hidroelektrane i akumulacije), kao i zbog pretjerane eksploracije. Nedostatak sedimenta u rijekama uzrokuje njihovo ukopavanje u vlastito korito, snižavanje razina nadzemnih i podzemnih voda, sušenje šuma i nedostatak pitke vode s vrlo dramatičnim i ozbiljnim posljedicama po lokalno stanovništvo i regionalnu ekonomiju. Opravdano je sumnjati da će štetne posljedice snositi građani kroz sanaciju tako oštećenih šuma i šteta od poplava, čija se vjerojatnost povećava za vlažne sezone zbog ubrzanog toka rijeke uslijed šljunčarenja te eventualno veće cijene vode zbog smanjenja razina podzemnih voda iz kojih se napajaju vodocirpilišta.

Izmjenama Zakona o vodama Vla-

da RH uvodi mogućnost da se po hitnom postupku mogu sklapati ugovori o izvršenju radova (vađenju pjeska i šljunka iz vodotoka) i s izvođačima koji ne moraju imati certifikacijsko rješenje o uvjetima tehničke sposobnosti. Drugim riječima, ugovor se po hitnom postupku može sklopiti sa svakim ponuditeljem, bez obzira na njegove kvalifikacije i reference. Takve široke ovlasti da se u hitnom postupku naredjuju radovi na vodotocima ovlašćuju pojedinca - državnog vodopravnog inspektora, pri čemu se u cijelosti zaobilazi propisana procedura o ocjeni zahvata na okoliš i prirodu te izbjegava poštivanje europskih direktiva o vodama, staništima i pticama, dok se javnost potpuno isključuje od bilo kakvog utjecaja na odluke.

Priopćenje potpisuju udruge: Animalia, Baobab, Dravska liga, Eko Pan, Eko Zadar, Ekološko turistička udruga Šolte, Franjo Košec, Hrvatsko društvo za zaštitu ptica i prirode, Prirodoslovno društvo Drava, Sunce, Zelena akcija / FoE Croatia, Zelena Istra, Zeleni Osijek, ZEO Nobilis, Zeus

Projekt prikupljanja papira u pulskim osnovnim školama

Reciklirajmo u Školi!

Zelena Istra je u suradnji sa Zadrugom osoba s invaliditetom započela novi edukativni projekt "Reciklirajmo u školi". U sklopu projekta u pulskim osnovnim školama bit će organizirano natjecanje u prikupljanju starog papira. Škole će dobiti kutije za svoje razrede te edukativne plakate. Zadruga osoba s invaliditetom pre-uzimat će prikupljeni papir te bilježiti rezultate koje će sudionici moći pratiti na internetskim stranicama Zelene Istre.

Projekt se provodi uz finansijsku podršku Ministarstva zaštite okoliša, graditeljstva i prostornog uređe-

nja, a nagrade za škole osigurali su Grad Pula, Zadruga osoba s invaliditetom i Metis d.o.o.

Projekt se nadovezuje na gradsku kampanju "Razmisli, odvoji, štedi", čiji je cilj potaknuti učenike, ali i školsko osoblje na odvojeno prikupljanje otpada. Budući da sve škole nemaju jednak broj učenika, pobjednik će biti mjerjen prema koeficijentu, odnosno podijelit će se ukupna količina otpada s brojem učenika, što će rezultirati dobivanjem podataka o tome koja je škola prikupila najviše kilograma papira po učeniku.

Finalni dio natjecanja bit će u tra-

vnu 2012. godine, dok ćemo od 16. do 21. travnja provesti i akciju pod nazivom "Tjedan papira - sakupljanje u susjedstvu". Učenici će biti poticani da, kao nekad, pokušaju prikupiti što više papira od susjeda te na taj način poboljšaju svoj natjecateljski rezultat, ali i da

motiviraju roditelje i susjede na odvojeno prikupljanje papira. Dana 21. travnja 2012. godine održat ćemo proglašenje pobjednika i dodjelu nagrada. Dodatne aktivnosti unutar projekta bit će ostvarene na školskoj razini u obliku razrednih projekata koji se nadovezuju na temu proje-

kta o čemu ćemo sve zainteresirane izvještavati na posebnom linku na internetskim stranicama Zelene Istre - Razmisli, odvoji, štedi:
<http://otpad.zelena-istra.hr/bin/view/Otpad>

Tijekom mjeseca listopada primili smo ukupno 18 poziva građana. Od toga : vode 1, zračenje 1, tlo 1, otpad 5 , zelenilo 4 i razno 6.

Koja je sudsina ukrasnih pjetlova na periferiji Grada Pule?

U očekivanju odgovora Komunalnog redarstva Grada Pule

Tijekom mjeseca listopada 2011. godine bavili smo se i zanimljivim slučajem držanja ukrasnih pjetlova na periferiji Grada Pule. Naime, jedan gospodin već duži niz godina uzgaja ukrasne pjetlove te ih drži na svojem posjedu. Sukladno tome, komunalni je redar upozorio gospodina da krši članak 64. stavak 3. Komunalnog reda Grada Pule u kojemu se navodi "(3) je u ostalom dijelu grada Pule zabranjeno drža-

nje kopitara (konji, magarci, mazge i mule), papkara (goveda, ovce, koze i svinje) i peradi, kunića, pčela, zvijeri i drugih opasnih životinja, osim ukoliko to nije registrirana djelatnost, odnosno ukoliko postoji pozitivno mišljenje mjesnog odbora".

Budući da gospodin iz naše priče ne uzgaja perad za gospodarske svrhe, već se radi o ukrasnim pticama koje drži zbog društva i zanimanja za te životinje, kontaktirali smo veterinarsku inspektoricu Lovorku Tomičić. Inspektorica nam je tom prilikom potvrdila da se kraljevski ili jelenski pjetlovi ubrajaju u ukrasne ptice te da ih nikako ne možemo svrstavati u perad namijenjenu u gospodarske svrhe, već ih možemo izjednačiti s drugim ukrasnim pticama, kao što su papige, kanarinci i sl. Gospodin je potom zatra-

žio i službeno mišljenje inspektorice Tomičić koje je ona promptno poslala i u kojemu navodi: "...da je u ovom slučaju razvidno da se radi o uzgoju ukrasne peradi koju vlasnik drži zbog društva i zanimanja za te životinje, a ne radi proizvodnje mesa, jaja i drugih proizvoda te da se predmetni uzgoj patuljastih kokoši, u odnose na propise veterinarstva, smatra uzgojem kućnih ljubimaca." Nadalje navodi da se jedino kućni ljubimci namijenjeni prodaji moraju registrirati kod nadležnog tijela.

Budući da je komunalni redar nudio da će gospodin morati "ukloniti" svoje pjetlove, regirali smo i kod Komunalnog redarstva Grada Pule, poslavši im mišljenje više državne veterinarske inspektorice. Nažalost, i dalje očekujemo njihov odgovor.

Pišem ti pismo...

Na Zeleni telefon građani su prijavili divlje odlaglište otpada u Smoljancima, Općina Svetvinčenat, što je, nažalost, još jedno u nizu divljih odlagališta otpada. Prijavitelj je napomenuo da je nedavno jedna obitelj prilikom renoviranja obližnje kuće odložila građevinski otpad, primjerice, namještaj, madrace, kadu i sli-

ke. Budući da je među otpadom pronađena i razglednica na kojoj se točno vidi ime osobe koja je bacila otpad te njezina adresa, Općina Svetvinčenat je nakon naše dojave pokrenula postupak.

Prijavitelj nam je osim fotografija, posao i koordinate samog odlagališta koje smo potom uvrstili i na

kartu kampanje "Jedan dan za čist okoliš", čiji je cilj kartiranje divljih odlagališta otpada u cijeloj Hrvatskoj. Priklučiti se može svatko, a potrebne informacije mogu se pronaći na idućem linku
http://www.wix.com/zmergo/jedan_dan

Uspješno riješen slučaj prijavljen na Zeleni telefon

Gradani su prijavili slučaj pjeskanjenja željeza na jednoj privatnoj parceli kod sela Pinezići u Buzetu.

Naime, privatne su osobe na svom poljoprivrednom zemljištu otkupljivale staro željezo i olupine automobi-

la. Kamioni koji iskrcavaju otpad, pjeskanjenje i buka postali su dio svakodnevice ove inače poljoprivredne zone. Slučaj smo prijavili Inspekciji zaštite okoliša koja je izlaskom na teren utvrdila da se radi o povredi određbi Zakona o otpadu te je počinitelju naređeno uklanjanje otpada s predmetne lokacije u roku od 30 dana. Inspekcija zaštite okoliša proslijedila je prijavu i poljoprivrednoj inspekciji, budući da se radi o poljoprivrednom zemljištu. U ovom je slučaju Zeleni telefon bio uspješan posrednik između prijavitelja i inspekcije!

Irena Burba

Naše aktivnosti finansijski podržavaju

Impressum:

Udruga Zelena Istra, Gajeva 3, Pula

tel./fax. 052/ 506 065; website: www.zelena-istra.hr

e-mail: udruga-zelena-istra@pu.t-com.hr

Digitalnu verziju mjesečnika ZInfo dostavljamo svim članovima i članicama Zelene Istre i svim jedinicama lokalne uprave u Istarskoj županiji, a tiskanu verziju dostavljamo poštom članovima i članicama udruge koji nemaju pristup internetu. Tiskanu verziju možete pronaći početkom svakog mjeseca u pulskoj Gradskoj knjižnici i čitaonici i Čitaonici kluba umirovljenika. Arhivu ZInfo-a od 2006. godine pohranjujemo na internetskim stranicama udruge <http://www.zelena-istra.hr/zinfo/>. Ukoliko želite da i vama dostavljamo mjesečnik putem e-maila, javite nam na telefon 052/506 065 ili se prijavite direktno na našim internet stranicama. Također, ukoliko iz nekog razloga želite prestati primati ZInfo na svoju e-mail ili kućnu adresu, molimo Vas da nas o tome obavijestite.